

SOCJETÀ FEJN TGHAMMAR IS-SOLIDARJETÀ

Ittra Pastoral ta' Mons Isqof Mario Grech fi-okkazjoni tal-Festa ta' Marija Mtellgħa s-Sema
6 ta' Awwissu 2010

Minkejja li illum twessgħet ix-xibka tal-komunikazzjoni bejnietna, hafna drabi l-bniedem xorta waħda għadu jsib ruħu jgħix waħdu, imdawwar minn folla anonima, fejn il-vuċi tiegħu tibqa' mhix mismugħa u bla tweġiba. Din is-solitudni mhux biss hija forma ġdida ta' faqar, imma tkompli ttaqqal il-piż tal-faqar.

Tliet forom ta' faqar

Kif ġie rrapportat dan l-aħħar, f'pajjiżna hawn 15% tal-popolazzjoni fir-riskju ta' faqar materjali. Dan il-fatt iħassibna hafna. Għandna min hu fqir għax nieqes mill-mezzi. Hemm ukoll dawk li, għax għandhom mezzi limitati, ma jifilhux għal ċerti piżijiet finanzjarji anke ta' fwejjeġ essenzjali. Imbagħad hemm dawk li għandhom il-mezzi, imma ma jafux iħaddmu b'għaqal dak li għandhom u għalhekk iberbquh!

Hemm imbagħad il-faqar affettiv – jiġifieri dawk il-persuni li huma mcaħħda mill-imħabba. M'humix ftit dawk li għal raġuni jew oħra mhux biss għandhom qalbhom muġuġha, imma jsibu lil min jisqihom l-imrar flok l-imħabba. Fost dawn hemm dawk li għandhom problemi fiż-żwieġ tagħhom jew dawk l-ulied li xi hadd hatfilhom l-għożża tal-familja.

Hemm ukoll il-faqar tal-karattru. Karattru li mhux mibni sewwa, faċli jharbat in-nisġa ta' relazzjonijiet mal-oħrajn – fil-familja, fuq ix-xogħol, fil-komunità, u l-bqija. Hafna drabi t-tiswir tal-karattru jiddependi mill-formazzjoni li wiehed jirċievi jew jibqa' ma jirċevix fi tfulitu.

Għaliex il-faqar?

Waħda mill-kawżi ta' dan il-faqar kollu hija l-individwalizmu li ħolqot il-kultura kapitalista. Dan wassal biex jinfirx l-anonimat, tikber l-indifferenza u joktor in-numru ta' dawk li, għalkemm parti mill-folla, qed jgħixu fis-solitudni! Din l-indifferenza lejn il-bniedem batut mhix biss dnuh li jagħmlu l-individwi personalment, imma wkoll tal-istituzzjonijiet kull darba li jonqsu milli jwettqu dmirhom f'soċjetà demokratika. Mhux biss l-individwi saru indifferenti lejn xulxin, imma wkoll in-nazzjonijiet!

It-tweġiba tagħna: is-solidarjetà

Il-kmandament tal-imħabba li tana Gesù huwa t-tweġiba għal din l-isfida: "Bħalma ħabbejtkom jien, hekk ukoll ħobbu intom lil xulxin" (Ġw. 13,34). Din l-imħabba tal-proxxmu tissarraf fi spirtu ta' solidarjetà. Gesù qalilna ċar u tond: "Kull ma għamiltu ma' wiehed mill-iżgħar fost dawn ħuti, għamiltuh miegħi" (Mt. 25,40). Kuntrarju għal kif jaħsbu xi wħud, is-solidarjetà mhix atteġġjament sentimentali jew xi forma ta' assistenzjalizmu! Infatti tkun solidali ma jfissirx li tagħmel elemożina jew xi azzjoni karitattiva ta' darba! Kif jikteb il-Papa Benedettu XVI

fl-enciklika *Caritas in Veritate*, hemm bżonn negħlbu l-viżjoni frammentata tas-solidarjetà, jiġifieri ta' solidarjetà bl-iskossi jew darba kull lant, u niskopru d-dimensjoni soċjali u politika tagħha. Hemm rabta bejn is-solidarjetà u l-gustizzja: għax li ma titraskurax lill-proxxmu tiegħek jassigura ħarsien mhux biss tal-ġid individwali imma wkoll tal-ġid komuni. Is-solidarjetà hija virtù li tesprimi ruħha f'imġiba abitwali u kontinwa tal-persuna – jiġifieri mġiba li ssir parti mill-karattru tal-persuna u li tidher fl-azzjonijiet kollha tagħha ta' kuljum. Is-solidarjetà hija dispożizzjoni tal-qalb li tgħaqqad iċ-ċittadini kollha flimkien b'tali mod li hadd ma jithalla jinħakem mix-xewqa li jintilef fil-folla anonima – għax huwa faċli li, biex wiehed ifarfar ir-responsabbiltajiet tiegħu, anke dawk soċjali, jagħzel li jkun bla isem u jilbes il-maskra biex jaħbi wiċċu!

Atteġġjament ġdid: il-moderazzjoni

It-triq privileġġjata biex is-soċjetà konsumista tagħna ma titlifx dan l-ispiritu ta' solidarjetà hija s-sobrjetà jew il-moderazzjoni. Il-hela u l-eċċessi fl-infiq jifgaw fil-bniedem dik il-vuċi li tgħidlu biex jagħti każ tal-proxxmu tiegħu fil-bżonn. L-għażliet fil-ħajja ekonomika familjari u soċjali għandhom isiru bil-qies u l-moderazzjoni. Atteġġjament sobriju jgħin biex ikun hemm aktar disponibbiltà ħalli jkun hemm tqassim aktar ekwu tal-ġid miksub b'mod onest. B'sobrjetà qed nifmu li ma jkunx hemm tberbiq imma użu aktar responsabbli tar-riżorsi. Kull azzjoni ta' akkwist, barra li hija att ekonomiku hija wkoll att morali, fis-sens li hemm responsabbiltà ta' għemilna quddiem Alla u quddiem il-bnedmin.

Din is-sobrjetà mhix biss valur personali imma wkoll istituzzjonali! Hija ħaġa pożittiva li l-istituzzjonijiet jagħmlu razzjonalizzazzjoni tal-użu tar-riżorsi biex dawn jintużaw b'mod ġust, speċjalment f'dak li jirrigwarda t-tħaddim tal-fondi pubbliċi. Abbuż minn fondi pubbliċi – jagħmlu min jagħmlu – mhu xejn għajr serq ta' flus il-poplu.

Ma nistax ma nirrikonoxxi bi gratitudni s-sens ta' solidarjetà li għandu l-poplu tagħna. Apparti l-għaqdiet ta' volontarjat u l-istituzzjonijiet ta' karità li jzommu wieqfa bil-ġenerożità ta' hafna, insellem lil dawk is-sidien li fix-xhur li għaddew, b'riskju għall-patrimonju ekonomiku tagħhom, għażlu li ma jkeċċux lill-ħaddiema u baqgħu jipprovdulhom għajxien għalihom u għall-familji tagħhom. Wiehed japprezza wkoll l-intervent tal-Istat u tal-imsieħba soċjali f'ċerti każijiet biex setgħu jiġu assigurati l-impiegi. Fl-istess waqt, wiehed jawgura li fostna jikber u jissaffa dan l-ispiritu ta' solidarjetà.

Solidarjetà soċjali

Is-soċjetà trid tkun solidali maż-żgħażaġh tagħna, speċjalment billi tfittex tipprovdihom xogħol produttiv,

mhux biss biex jaqilgħu l-għajxien tagħhom imma wkoll biex jiksbu dinjità. Din l-attenzjoni jeħtieġuha partikularment iż-żgħażaġh Għawdxin, li sakemm f'Għawdex ma jkunx hawn investiment serju mis-settur privat jew mis-settur pubbliku, ser jibqgħu f'faċċjati bl-isfida tal-emigrazzjoni interna bid-diffikultajiet li ġgħib magħha.

Is-solidarjetà tissarraf ukoll fil-kontribut li kull ċittadin huwa fid-dmir li jagħti fir-rispett lejn il-liġijiet fiskali, biex il-kaxxa tan-Nazzjon tkun tista' tipprovdi l-għajnuna lil min jeħtieġ, partikularment liż-żgħir. Għalhekk tkun solidali jfisser li ma jkunx hemm evażjoni tat-taxxi.

Solidarjetà fl-edukazzjoni

Hemm bżonn inkunu solidali aktar mat-tfal tagħna billi noffruhom aktar opportunitajiet edukattivi li jgħinuhom jibnu karattru sod u ta' fibra. Biex noffru dan is-servizz, is-sistema edukattiva għandha tgħin lill-għalliema biex mhux biss jgħallmu s-sugġetti akkademiċi imma jieħdu ħsieb il-bniedem sħiħ. Xi drabi tingħata l-impressjoni li l-insistenza hija ħafna aktar fuq l-aspett akkademiku milli fuq il-formazzjoni tal-persuna sħiħa. Aspett importanti ta' dan il-proċess edukattiv huwa l-formazzjoni etika u spiritwali tal-persuna.

Solidarjetà mal-familji

Qed tasal f'widneja l-karba ta' għadd ta' żwigiġiet u familji li qed jiltaqgħu ma' diffikultajiet li qegħdin ipogġu f'riskju l-istabbiltà taż-żwieġ u l-għaqda tal-familja. L-atteggjament tagħna quddiem dawn id-drammi umani m'għandux ikun ta' kundanna jew stmerrija! Is-sens ta' solidarjetà jitleb li noffru rimedju li jkun jaqbel man-natura taż-żwieġ u tal-familja – rimedju mmirat biex ifejjaq u jgħin lill-koppja f'diffikultà terġa' tikseb l-istabbiltà u mhux biex jifred il-miżżewġin! Il-Kummissjoni Djoċesana Familja qed tagħmel xogħol utli ħafna f'dan ir-rigward. Fid-djoċesi ser

inwaqqfu "Konsultorju tal-Familja" li jservi bħala "klinika" fejn koppja tista' tirrikorri biex tikseb il-medicina tal-fejqan u mhux id-daqqa tal-mewt! Għalkemm inizzjattiva bħal din titlob li d-Djoċesi tapplika riżorsi umani u finanzjarji kbar, jiena ċert li hemm ħafna li lesti jgħinu biex nagħtu n-nifs tal-ħajja lil min irid jgħix imma qed jinqatagħlu n-nifs!

Solidarjetà ambjentali

B'sens ta' solidarjetà mal-generazzjonijiet futuri, illum aktar minn qatt qabel aħna rridu nħarsu l-ambjent ta' madwarna. Il-qerda tal-ambjent biex ikun sodisfatt l-egoizmu uman u l-kilba għall flus tigri meta l-bniedem jaħkem l-ambjent b'mod kapricjuż u jinsa għal kollox li warajh ġejjin bnedmin oħra li wkoll għandhom id-dritt li jgħixu f'dinja li tixraq lill-bniedem.

Alla solidali mal-bniedem

Il-festa ta' Marija mtellgħa fis-sema tikkonferma kemm Alla huwa solidali mal-bniedem. Alla tant ħabb lid-dinja li ta lil Ibnu l-waħdieni biex kull min jemmen fih ikollu l-ħajja ta' dejjem (ara Ġw. 3,16). L-ewwel, Ġesù Kristu bata u miet biex ikun bħalna f'kollox; imbagħad, meta bil-qawmien tiegħu huwa rebaħ fuq il-mewt, b'solidarjetà magħna tana sehem minn din ir-rebħa fuq l-aġħar għamla ta' faqar li jista' jaħkimna: id-dnub u l-mewt. L-akkwist tal-Assunta huwa l-akkwist tagħna. Dan huwa motiv biex nifirħu flimkien u naħdmu għal soċjetà fejn is-solidarjetà tgħammar fost il-bnedmin.

Nagħtikom il-barka pastorali tiegħi.

+ Mario Grech
Isqof ta' Għawdex

Mons Salv Debrincat
Kancellier

IL-MEJDA EWKARISTIKA HI LAQGHA TA' MHABBA INTIMA MA' KRISTU

Omelija ta' Mons Isqof Mario Grech fl-Ordinazzjoni Presbiterali ta' Dun Noel Debono u Dun Maximillian Grech. Knisja Katidrali – Il-Ħadd 13 ta' Ġunju 2010

Kulħadd hu mistieden madwar il-mejda tal-Mulej

Jingħad illi biex tidhol f'intimità ma' persuna oħra, mur sibha madwar mejda. Il-Mulej Ġesù, illi ried jidhol f'intimità magħna, għażel ukoll illi jlaqqagħna madwar il-mejda, kif smajna fil-Vanġelu li għadu kif tħabbriina (Lq 7,36-50). Ġesù jintasab mal-mejda tal-Fariżew. Għal Ġesù din il-mejda hija miftuħa għal kulħadd. Ħadd m'hu eskluż. M'hemm l-ebda kategorija tal-bnedmin illi għandha tħossha mhix milqughna jew mhix aċċettata mal-mejda tal-Mulej, kemm dawk li jieħdu sehem sħiħ mill-mejda kif ukoll dawk li, għal xi raġuni jew oħra, ma jieħdux sehem sħiħ. Imma forsi hemm dawk li jidhru fid-dar bħal ma daħlet il-mara midinba fid-dar tal-Fariżew: għall-kurżità. Iva, il-bieb huwa miftuħ anke għal dawn biex huma wkoll jinġabru madwar il-mejda tal-Mulej.

L-Ewkaristija hi skola ta' empatija

Nifirħu illum għaliex il-Mulej qed jipprovdi lill-Knisja tiegħu żewġt'irġiel illi huma msejħin biex joqogħdu propju mal-mejda. Hawn il-presbiteri ġodda huma mqabbda mill-Imgħallem biex il-mejda ma tibqax vojta, imma jipprovdu lna dak il-ħobż li niżel mis-sema Għeżież ordinandi, bħal Ġesù jeħtieġ ikollkom din l-apertura għal kulħadd mingħajr ma teskludu lil ħadd. Għaliex l-Ewkaristija hija skola ta' empatija. Skola fejn il-bniedem iħossu mifhum u aċċettat. Forsi wieħed ma jkunx mifhum minn ħutu l-bnedmin; imma almenu jaf li huwa mifhum minn Alla. Li nifhemu lil ħaddieħor ma jfissirx li nkunu parteċipi f'għemilu jew li nkunu nikkonfermaw l-għażliet u l-imġieba tiegħu; imma almenu huwa jaf illi hawn xi ħadd iħobbu, u minkejja li hu kif inhu, huwa milqugh.

Hekk l-Ewkaristija tagħna hija l-qalba tas-sagramentalità. Minnha jiefdu tifsira u sens is-sagramenti kollha tal-ħajja Nisranija. Is-sagramenti huma mezz ordinarji li permezz tagħhom Alla jdewwaq lill-bniedem it-tjubija tiegħu, iserrfuh mit-tagħbija, imantnih, iqawwih u jilliberah.

X'inhuma dawk l-atteġġjamenti li għandu jkollu l-presbiteru madwar din il-mejda? Jew x'inhuma dawk l-atteġġjamenti li m'għandux ikollu l-presbiteru meta jkun madwar il-mejda? Huwa f'postu ħafna l-Evanġelju tal-liturġija tal-lum għaliex ikellimna dwar tliet lingwaġġi simboliċi. Ikellimna dwar tliet modalità kif nistgħu nidhlu fil-preżenza t'Alla. Il-presbiteru li jippresiedi l-ikla ewkaristika huwa l-bniedem tas-simbolu. Il-bniedem tas-simbolu mhux dak li jivvinta jew jimprovviża; imma din trid tkun esperjenza ħierġa mill-kontemplazzjoni tal-misteru biex is-simbolu mbagħad jiġi miftiehem u jikkomunika l-verità.

Il-lingwaġġ ta' Xmun il-Fariżew: ma jinżilx fil-fond

X'inhuma dawn it-tliet lingwaġġi jew it-tliet modalità li nara fir-rakkont tal-Evanġelju li jirrakkonta l-waqfa ta' Ġesù għand Xmun il-Fariżew? Ħafna drabi aħna f'it kattivi ma' Xmun il-Fariżew għaliex fih naraw biss dak illi rrifjuta lill-mara midinba fid-dar tiegħu. Però l-fatt illi Xmun jistieden lil Ġesù għall-ikel fih tifsira enormi. Fil-mentalità Ebrajka, wara l-att matrimonjali, li huwa l-espressjoni tal-aqwa intimità, jiġi li wiehed jistiednek li toqgħod fuq il-mejda miegħu! Daqshekk Xmun xtaq jidhul f'intimità mal-Imghallem. Irridu nirrikonossu li kien ġest awtentiku. Imma kien ġest dgħajfef, fraġli, għaliex ma kienx radikant f'konozzenza profonda ta' min hu Ġesù Kristu. Ma kienx miftuħ biex madwar il-mejda jilqa' lil kulħadd; anzi, hekk kif daħal xi hadd distint mill-bqija tal-mistednin – kif daħlet dik il-mara midinba –, Xmun infixel, bdew dehlin f'qalbu u f'moħnu ħafna dubji anke dwar l-Imghallem. Skandalizza ruħu; mhux biss, imma sar ġustizzier għaliex ikkundanna lil din il-persuna.

Issa fil-mentalità Lhudija huwa faċli li waqt li jkun hemm ikla il-bieb ikun miftuħ – bħalma hu miftuħ il-bieb tal-knisja tagħna! – u jkun għaddej xi hadd u jidhul. Il-Fariżew kellu ħafna tajjeb, imma kien jonqsu kwalità importanti: illi jara x'hemm fil-profondità tal-qalb tal-bniedem. Huwa waqaf biss fl-għarfien pubbliku ta' dik il-persuna u ma tax lok illi japprezza x'hemm fis-sinċerità tal-qalb tagħha. Il-Fariżew baġat sinjal: għamel stedina. Imma l-għażla tiegħu ma kinitx għażla evanġelizzata; ma kinitx għażla motivata tajjeb; ma kinitx għażla mdawla!

Kemm jiġrilna hekk meta niċċelebraw l-Ewkaristija, meta niltaqgħu għall-ikla mal-Mulej! Ħafna drabi ninfixlu meta naraw fostna lil xi hadd li f'imġiebtu jiddistingwi ruħu mill-bqija. Jista' ikun illi l-partecipazzjoni tagħna fl-Ewkaristija hija wkoll nieqsa mill-evanġelizzazzjoni, li l-partecipazzjoni tagħna mhi xejn Kristjana, għax altrimenti l-atteġġjamenti tagħna jkunu differenti, bħalma kien l-atteġġjament tal-Imghallem quddiem il-midinba!

X'kien allura l-lingwaġġ ta' Xmun illi aħna rridu nevitaw? Illi huwa għamel ikla, imma kienet vojta mit-tifsira essenzjali tagħha. Fil-ħajja jiġrilna l-istess: għalkemm

niċċelebraw l-Ewkaristija bħala ħaġa sagra, però mhux dejjem tgħinna nagħmlu esperjenza ta' Kristu msallab, feddej tagħna! Kemm qegħdin nesperjenzaw fl-Ewkaristija l-misteru tal-mewt u l-qawmien ta' Kristu? Jista' jkun li aħna nagħmlu ħaġa sagra, imma għal ħafna l-Ewkaristija hija biss spettaklu u mhux esperjenza intima mal-Mulej u bejnietna. Altrimenti l-attitudnijiet tagħna jkunu f'it differenti minn dawk li komunement nuru. Kien jonqsu allura li l-Fariżew li jiġi evanġelizzat – bil-lingwaġġ kontemporanju llum kieku aħna ngħidu illi Xmun kien jonqsu jieħu sehem fl-ewwel parti tal-quddiesa: il-liturġija tal-kelma. Aħna l-presbiteri kemm qegħdin nagħtu l-importanza lill-ewwel parti tal-liturġija tal-quddiesa, il-liturġija tal-Kelma li trid tnejji l-qalb tagħna ikoll, presbiteri u lajċi, għal din l-ikla?

Il-Fariżew kien jonqsu "l-ispiritwalità tad-debitur" – l-ispiritwalità ta' min iħoss u jemmen illi rċieva ħafna mingħajr ma jisthoqqlu, illi għandu x'jagħti ħafna lill-Imghallem tiegħu, bħal dak ir-raġel fil-parabbola li kellu jagħti ħames mitt dinar u ma kellux minn fejn iħallas dejnu (Lq 7,41). Sfortunatament fil-konfront t'Alla aħna nqisu li lna nfusna bħala kredituri – għamilna xi pjaċir lil Alla! u allura forsi naslu biex nimmanipulaw lil Alla. Imma kieku nħossuna debituri, kieku aħna nagħmlu esperjenza tal-maħfra li tkun mifruxa għal kulħadd.

Il-lingwaġġ tal-mara midinba: l-imħabba

X'inhu il-lingwaġġ jew il-modalità li tippreżentalna l-mara midinba fil-vanġelu tal-lum? Ma qaletx kelma waħda imma l-azzjoni tagħha tkellmet b'qawwa aktar minn kliemha. Għamlet azzjoni straordinarja li mhux biss tiżboq in-normalità, mhux biss toħroġ 'il barra min-normalità, imma saħansitra tikkontrasta man-normalità! Kien hemm xi ħaġa fiha illi tteġġiġha u tqanqalha. Niftakar f'dak li jgħid l-istess evanġelista Luqa fir-rakkont tad-dixxipli ta' Għemmaws: "Ma kinitx imkebbesa qalbna huwa u jkellimna?" Din il-mara, b'kontrast mal-Fariżew, kellha qalb tteġġeġ, l-imħabba tagħha saqitha minn triq b'mod inkontrollabbli biex hekk irnexxielha tidhul fejn l-Imghallem. Ma ħaditx sehem mill-ikla – ma kellhiex il-platt tagħha, imma kienet preżenti. Min jemmen u jħobb lil Ġesù jagħmel liturġija!

Jekk l-Ewkaristija tagħna tkun biss ċelebrattiva u ma jkunx hemm dan l-animu kollu mħabba u entużjażmu għal Kristu, l-Ewkaristija tibqa' biss ċelebrazzjoni esterna li ma ddaħħalniex fl-intimità ma' Kristu u ma tlaqqaniex miegħu. Forsi għalhekk niċċelebraw l-Ewkaristija u f'it naraw l-effetti tagħha!

Il-lingwaġġ ta' Ġesù: it-tama

X'kien il-lingwaġġ li bih tkellem Kristu f'din ix-xena li qegħdin nikkontemplaw? Kristu jstieden lill-Fariżew biex iħares madwaru bl-għajnejn t'Alla, li ma jifxkilx quddiem id-dlam ikkawżat mid-dnub imma josserva fid-dawl t'Alla. Bħala bniedem, il-Fariżew kien kapaċi biss jagħmel katalogu: din tajba u dik ħażina; dan jidhul u l-ieħor jibqa' barra. Imma meta nħarsu lejn l-aħwa bl-għajnejn ta' Alla, nintebħu li d-dinja mhix maqsuma bejn il-ġusti u l-ħżiena imma hemm diversi gradazzjonijiet ta' dwal u dlam. Kristu lill-Fariżew jgħidlu biex iħares madwaru b'viżjoni evanġelizzata li mhix viżjoni li teqred, tikkundanna jew

toqtol, imma hija viżjoni li trissel it-tama u l-imħabba li tant għandha bżonnhom l-umanità, inkluzi jien u int.

Dik hi l-azzjoni ta' Kristu madwar il-mejda, illi meta ningabru hawn madwarha timliena bil-kuraġġ biex min hu wieqaf jibqa' wieqaf u min hu mwaqqgħa jsib il-qawwa biex iqum u jerġa' jimxi. Għeżiež presbiteri ġodda, dan hu l-lingwaġġ tagħna l-presbiteri.

Fir-rigward tal-mara midinba, flok ma jagħmel bħal Xmun, Kristu jinterpreta fil-pożittiv l-azzjonijiet li għamlet. M'għamlitx azzjonijiet tač-čajt: tibki, ixxarrablu riġlejh bi dmuġħha u tixxuttahomlu b'xagħar rasha, bisittu riġlejh u dilkithomlu biž-žejt ifuħ. Dawn kollha huma azzjonijiet marbutin mal-hajja taž-žwieġ. Din il-mara kienet taf kif tmur mal-irġiel! Frattant, Kristu ma nfixilx, imma interpreta dawk l-azzjonijiet bħala manifestazzjoni tal-imħabba tagħha. Kieku llum f'termini teoloġiċi nistgħu ngħidu illi in voto din il-mara kienet diġà kisbet il-maħfra. Ġesù jgħidilha: "Dnubietek maħfura. Il-fidi tiegħek salvatek."

Ministri tal-intimità m'Alla

Dik hija l-esperjenza li għandu jkollna lkoll kull darba li aħna ningabru ma' din il-mejda tal-Ewkaristija – sew dawk li huma qaddisin, kif wkoll dawk li huma midinbin. Dan hu l-ministeru tagħna, għeżiež ħuti fis-sacerdozju.

Mhuwiex ministeru ħafif. Imma bl-għajnuna tal-Ispirtu s-Santu nkunu kapaċi nagħmlu mill-mejda ewkaristika li tagħha aħna ministri dak li San Tumas isejjaħlu *sacrum convivium*. *Convivium* fis-sens li ngħixu flimkien, basta fil-qalb tagħna hemm dik l-imħabba enormi li kellha dik il-mara midinba għal Kristu. L-importanti huwa li f'qalbna jkun hemm ix-xewqa li niltaqgħu mal-Mulej. Fil-preżenza tiegħu, aħna nirrikonoxxu l-iżbalji tagħna, nindmu minnhom u nkomplu t-triq li għandna quddiemna. Dan għandha bżonn id-dinja u s-soċjetà tagħna.

Għalhekk, ħuti djakni li sejrjn issiru presbiteri, inġeġġiġkom biex minn għada tibdew tiltaqgħu mal-"mejda". Tittraskuraw qatt la l-mejda u lanqas lil min irid jingabar madwarha. Jalla l-preżenza tagħkom bħala presbiteri ġodda tkun okkażjoni fejn aħna l-poplu t'Alla nduqu t-tjubija ta' Alla, is-salvazzjoni tiegħu.

Minn qalbi nawguralkom li f'dan il-ministeru ma tkunux waħedkom. Kif ikompli jgħid Luqa fil-vanġelu, Kristu baqa' jxandar il-bxara t-tajba tal-ħelsien imma miegħu kellu oħrajn. Għeżiež ħuti, nappellalkom biex takkumpanjaw lis-sacerdoti tagħna u ssieħbu magħhom f'din il-missjoni li huma għandhom għall-qdusija tal-Knisja u tad-dinja. Ammen.

ILHNA LI JAGHTU DIREZZJONI

Sintesi tal-omelija ta' Mons Isqof Mario Grech waqt il-pontifikal tal-festa ta' San Ġwann Battista, parroċċa tax-Xewkija, li saret nhar il-Ħadd, 27 ta' Ġunju 2010.

Qed ngħixu fi žmien tal-immaġni u tal-kliem! Imma ħafna drabi la l-immaġni u anqas il-kliem ma jirriflettu r-realtà! Huma biss immagħni u kliem qarrieqa!

Inħoss li llum neqsin minn ilhna li jagħtu direzzjoni žgura, direzzjoni li fittex u tħares il-ġid komuni. Billi hemm interessi personali qawwija u nibzġħu li jekk ngħidu s-sewwa nidhru koroh u hemm x'nitilfu, ħafna drabi nagħzlu li nibqgħu b'fommna mitbuq. L-omertà kull tant qed issir attitudni komda kemm għall-individwi kif ukoll għall-istituzzjonijiet. Qegħdin inbatu minn čertu "mutiżmu" – għandna soċjetà li kultant tidher mbikkma.

Čerti ġenituri waqqgħu fil-muta quddiem uliedhom. Fejn hi l-kelma tal-ġenitur li biha jeduka, jinkoraġġixxi, iwissi u jikkoreġi lil uliedu? Għaliex il-ġenituri llum tilfu l-kelma quddiem čerti stili indičenti ta' ħajja li qed jadottaw l-ulied? M'għandux ikun il-kaž li xi sens ta' inferjorità jwaqqgħa l-ġenituri fil-muta!

Għalkemm is-soċjetà qed tipproponi čerti forom oħra ta' familja, ħafna huma konvinti li dawn il-proposti mhumiex l-aħjar u mhumiex korretti; imma xorta jibqgħu fil-muta u ma jitkellmux. Min qed jgħid il-verità sħiħa dwar l-effetti negattivi tal-koabitazzjoni?

Fl-ambjenti ekonomiċi internazzjonali bosta jitkellmu minn assigurazzjonijiet ta' futur. Safrattant, kien hemm soċjetajiet li fl-imgħoddi ma qalux il-verità kollha u llum kellhom jieħdu miżuri iebsa li l-aktar jolqtu liž-žgħir.

Ma għandhomx jġu skartati sforzi biex din l-isfida tkun indirizzata bl-akbar responsabbiltà.

F'dan il-kuntest, wieħed ma jistax ma jagħrafx il-kontribut siewi li jistgħu jagħtu čerti istituzzjonijiet meta jitkellmu biex jiġi assigurat l-użu tajjeb u fl-interess komuni tar-riżorsi pubbliċi.

Is-soċjetà tajjeb tevita sitwazzjonijiet fejn wieħed jagħżel li jibqa' mutu biex jevita li ħaddieħor jitkellem dwaru!

Irrid nittama li quddiem čerta kritika distruttiva, il-Knisja ma taqax fil-muta wkoll. Hija missjoni tagħha li twassal il-verità ta' Kristu – ġdida u antika fl-istess waqt. Bhal Ġwanni l-Battista l-Knisja m'għandhiex tkun qazba tixxejjer mar-riħ imma hija l-leħen tal-Kelma. Mat-twelid ta' Ġwanni l-Battista, mhux biss Alla kisser is-skiet tiegħu u beda jikkomunika mal-bnedmin permezz ta' Kristu, imma anke Żakkarija rebaħ il-muta tiegħu u beda jitkellem favur is-sewwa. Żakkarija huwa eżempju għal kull bniedem.

Nota tad-Direzzjoni:

Dawn l-erba' pagni ta' Dokumentazzjoni qed jingħataw bħala zieda mar-rivista u b'riġal lill-qarrejja tagħna, fuq talba ta' ħafna, biex jiġu miġbura u kkonservati l-aqwa diskorsi, omeliji u ittri pastorali ta' Mons. Isqof Mario Grech. Dawn il-folji kulur safrani jistgħu faċilment jinqalgħu minn go nofs ir-rivista biex jiġu miġbura flimkien u llegati separatament mir-rivista.